

Regionalt Brukerutvalg Helse Nord RHF

Årsrapport 2023

Behandlet i RBU 19. februar 2024, og i RBU-AU 22. februar 2024

Innhold

1. Sammendrag	3
2. Mandat for Regionalt brukerutvalg (RBU)	3
3. Sammensetning	4
3.1 Medlemmer i RBU i 2023	4
3.1.1 Medlemmer i RBU 2022-2024	4
3.1.2 Fra administrasjonen	5
3.2 Arbeidsutvalget i RBU (AU) 2022-2024	5
3.2.1 Arbeidsutvalget 2022-2024:	5
3.3 Representasjon i styret i Helse Nord RHF	5
4. Aktivitet	5
4.1 Utredning funksjons- og oppgavedeling i Helse Nord	5
4.2 Faste saker i RBU	6
4.3 Andre viktige saker i 2023	7
4.4 Møte med brukerutvalg og ungdomsråd i HF-ene	8
4.4.1 Ungdommene i Helse Nord	9
4.5 Samarbeid med RBU i andre regioner – <i>Interregionalt RBU</i>	10
4.5.1 Møte med Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)	11
4.6 Brukerrepresentasjon i råd, utvalg, komiteer og arbeidsgrupper:	12
5. Avsluttende kommentar fra arbeidsutvalget til Regionalt brukerutvalg	13
Ordliste/forklaring	15

1. Sammendrag

Dette er årsrapport for Regionalt brukerutvalg (RBU) i Helse Nord RHF for 2023. RBU 2022-2024 har 11 medlemmer og 3 varamedlemmer. I juni 2023 fikk et av medlemmene en stilling som koordinator for et Ungdomsråd og avsluttet sitt verv, og dermed ble et varamedlem ble valgt inn som fast representant i RBU ut perioden. RBU er ledet av Knut Georg Hartviksen fra FFO Nordland (Diabetesforbundet). Rapporten gir en oversikt over Regionalt brukerutvalgs virksomhet i 2023. Utredning av funksjons- og oppgavedeling i Helse Nord har vært en særlig viktig sak i året som har gått.

2. Mandat for Regionalt brukerutvalg (RBU)

Regionalt Brukerutvalg (RBU) ble besluttet opprettet i *styresak 22/2002 Etablering av brukerutvalg i Helse Nord RHF*. Også RBUs mandat er vedtatt av styret i Helse Nord RHF:¹

Brukerutvalget skal bidra til å oppnå:

- helsetjenester av god kvalitet uavhengig av alder, kjønn, bosted, etnisk opprinnelse, sosial status, sykdom/diagnose og funksjonsnedsettelse.
- god samhandling, og gode helhetlige pasientforløp.
- god medvirkning fra pasienter og pårørende og deres organisasjoner.
- samarbeid mellom brukerutvalg.

Brukerutvalget skal være:

- et rådgivende organ for styret og administrerende direktør, i saker av strategisk karakter som angår tilbudet til pasienter og pårørende i virksomhetsområdet.
- et forum for tilbakemelding fra pasienter og pårørende om generaliserte erfaringer innenfor helseforetakets ansvarsområde og oppgaver.
- et samarbeidsforum mellom helseforetaket og brukerorganisasjoner.

Brukerutvalgets oppgaver er å:

- følge med på helseforetakets årshjul og bidra i mål- og strategiarbeid, hovedprosesser, forbedrings- og omstillingsprosesser og i øvrige faglige prosjekter og delta/medvirke/bidra i råd og utvalg i alle saker som angår tjenestetilbudet.
- fremme saker av betydning for brukere, pasienter og pårørende.
- lage årsrapport om egen virksomhet.
- avgi høringsuttalelser til relevante planer og utredninger.
- møte på helseforetakets styremøter.
- etter invitasjon, foreslå brukerrepresentanter fra brukerutvalg eller organisasjoner til plan og prosjektarbeid, råd og utvalg.
- etter behov og avtale, arrangere og/eller delta på relevante kurs og konferanser.
- ved behov samarbeide med andre brukerutvalg, og brukerorganisasjoner og brukerrepresentanter i kommunene.

¹ [Styresak 15-2017](#) Felles retningslinjer og enhetlig praksis for brukermedvirkning på systemnivå. Mandatet hentet fra *Brukermedvirkning på systemnivå i helseforetak – veiledende retningslinjer*, som ligger som vedlegg i samme sak

- ha kontakt med bruker- og pasientombud i opptaksområdet, og bidra til at helseforetaket følger opp deres årsrapporter.
- evaluere egen virksomhet minst en gang i løpet av funksjonsperioden.
- sette opp årlig møteplan i samarbeid med administrasjonen i Helse Nord RHF.

3. Sammensetning

RBU følger styrets valgperiode. RBU 2022-2024 ble oppnevnt av styret i Helse Nord RHF i april 2022².

3.1 Medlemmer i RBU i 2023

3.1.1 Medlemmer i RBU 2022-2024

Leder:

Knut Hartviksen, Gullesfjord FFO Nordland (Diabetesforbundet)

Nestleder:

Gunnhild Berglen, Svanvik FFO Finnmark (Autismeforeningen)

Medlemmer:

Ole-Marius Minde Johnsen, Tomasjord	FFO Troms (Mental Helse)
Åse Senning, Sandnessjøen	FFO Nordland (Revmatikerforbundet)
Arne Vassbotn, Sortland	Pensjonistforbundet Nordland
Kitt Anne Jorid Hansen, Bodø	RIO ³
Marit SørDAL, Ballangen	SAFO
Nikolai Raabye Haugen, Kvaløy	Unge funksjonshemmede (<i>tom. juni 2023</i>)
Ester Marie Fjellheim, Tromsø	Sametinget
Morten Markussen, Grovfjord	Blodkreftforeningen
Ernly Eriksen, Mo i Rana	FFO (Blinddeforbundet)

Varamedlemmer 2022-2024

Leif Birger Mækinen, Alta	FFO Finnmark (LHL) (<i>fast fra oktober/november 2023</i>)
Berit Bongo, Kautokeino	Pensjonistforbundet
Elen Valborg Vuolab, Karasjok	FFO Finnmark (NAAF)

² [53-2022 Oppnevning av Regionalt brukerutvalg 2022-2024](#)

³ RIO – en landsdekkende brukerorganisasjon på rusfeltet

3.1.2 Fra administrasjonen

Administrerende direktør Marit Lind
Spesialrådgiver Tina Eitran (representant fra ledelsen)
Rådgiver Cecilie Lind Nystad (koordinator)
Seniorrådgiver Kari Bøckmann (helsefag)

Ansvar for oppfølging av Regionalt brukerutvalg (RBU) er lagt til administrasjon- og stabsavdelingen i Helse Nord RHF, med faglig bistand fra helsefagavdelingen.

3.2 Arbeidsutvalget i RBU (AU) 2022-2024

3.2.1 Arbeidsutvalget 2022-2024:

Arbeidsutvalget har bestått av RBU-leder Knut Hartviksen, nestleder Gunnhild Berglen, medlem Nikolai Raabye Haugen og medlem Marit Sjørdal. Nikolai Raabye Haugen fratådte sitt verv i RBU i juni 2023. Fra oktober/november 2023 ble Leif Birger Mækinen valgt inn som fast medlem i AU RBU ut perioden 2022-2024.

3.3 Representasjon i styret i Helse Nord RHF

Leder av RBU er observatør med tale- og forslagsrett i Helse Nord RHF sitt styre. Leder og nestleder i RBU og ledere i helseforetakenes brukerutvalg er invitert til å delta på de regionale styreseminarene i Helse Nord RHF.

4. Aktivitet

RBU avholdt ti ordinære og tre ekstraordinære møter i 2023. I alt 104 saker ble behandlet. Fem av møtene har vært avholdt som fysiske møter, og resten har foregått på Teams. Etter ønske fra RBU ble noen av møtene i RBU i 2023 planlagt som «lunsj-til-lunsj» møter. Det er avholdt 11 formelle møter i arbeidsutvalget i 2023.

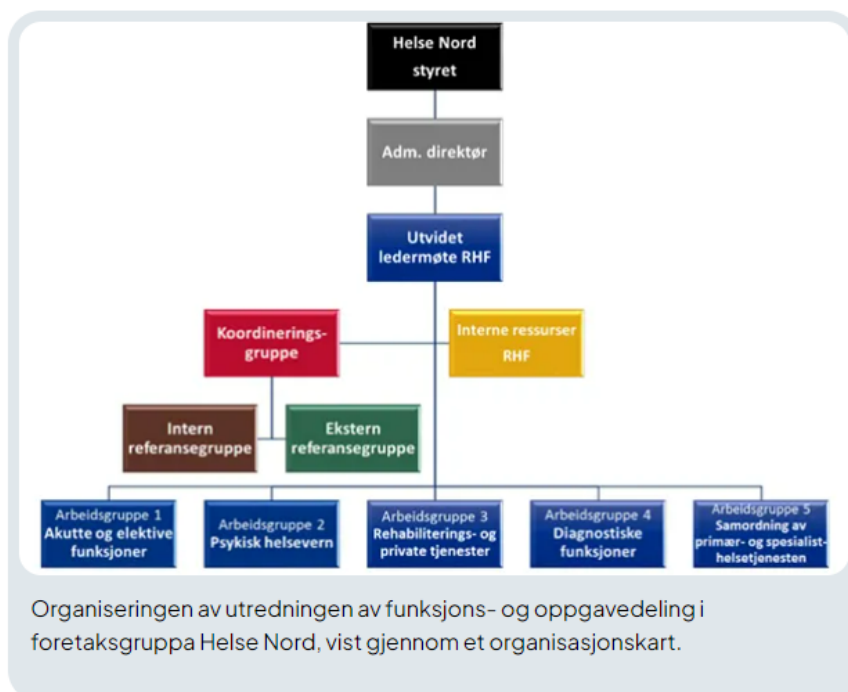
Det er levert saker til RBU fra de fleste avdelingene i Helse Nord RHF. Saksbehandlerne stiller som innledere og deltar under behandlingen i RBU. Administrerende direktør Marit Lind deltok på de fleste møtene i RBU i 2023.

4.1 Utredning funksjons- og oppgavedeling i Helse Nord

Deltakere i RBU har hatt en viktig rolle i arbeidet med utredning av funksjons- og oppgavedeling som ble igangsatt i 2023. RBU har fått informasjon om arbeidet i alle ordinære RBU-møter etter at arbeidet startet opp. Det ble oppnevnt ett medlem fra RBU til å delta i hver av de fem arbeidsgruppene som ble nedsatt i utredningsarbeidet:

1. Akutte og planlagte (elektive) funksjoner: nestleder RBU Gunnhild Berglen
2. Psykisk helsevern: RBU-medlem Ernly Eriksen
3. Rehabiliterings- og private tjenester: RBU-medlem Åse Senning
4. Diagnostiske funksjoner: RBU-medlem Marit Sjørdal
5. Samordning av primær- og spesialisthelsetjenesten: RBU leder Knut Hartviksen

Brukerrepresentantene som var medlemmer i arbeidsgruppene, hadde ukentlige møter for erfaringsdeling og diskusjon underveis i utredningsarbeidet i arbeidsgruppene. Administrasjonen i Helse Nord RHF var tilrettelegger for disse møtene. I tillegg har RBUs leder og nestleder deltatt i utvidet ledergruppe i Helse Nord RHF fra juni til desember. RBUs leder og nestleder har også deltatt i ROS-analyse for utkast til helhetlig plan for funksjons- og oppgavedelingen, som ble utarbeidet i etterkant av at arbeidsgruppene hadde levert sine delrapporter. RBU mottok foreslått høringsutkast til helhetlig plan til behandling i RBU-møte 21. desember 2023, i forkant av behandling i styret i Helse Nord RHF. I RBU-møtet 21. desember 2023 ble det også vedtatt at RBU inviteres til å delta i planlegging av informasjonsmøter for pasient- og brukerorganisasjoner i Helse Nord's virksomhetsområde i forbindelse med høringsprosessen for helhetlig plan for funksjons- og oppgavedelingen.

RBU har bidratt med å formidle brukerperspektivet inn i arbeidet med utredningen av funksjons- og oppgavedeling i Helse Nord. Det har vært et krevende og omfattende arbeid, med korte tidsfrister. RBU har gitt tilbakemelding om at det hadde vært ønskelig å ha to representanter i hver arbeidsgruppe, og mener dette er noe som bør forankres i liknende arbeid i fremtiden.

4.2 Faste saker i RBU

- Årlig melding
- Styringskrav og rammer fra Helse Nord RHF til helseforetakene for påfølgende år (tidligere kalt «oppdragsdokument»)
- Oppdragsdokument fra Helse- og omsorgsdepartementet til de regionale helseforetakene – innspill til diskusjon i Interregionalt RBU som gir et felles innspill fra alle regionene

- Budsjett og økonomisk langtidsplan (ØLP)
- Tilskudd til pasient- og brukerorganisasjoner
- Tertialrapporter
- Senter for klinisk dokumentasjon og evaluering – orientering
- Oppnevninger av brukerrepresentanter til prosjekter, råd og utvalg
- Årsrapport RBU
- Innspill til revisjonsplan
- Årsmelding 2022 Pasient- og brukerombudene i Nord-Norge
- ForBedring 2023 Helse Nord - informasjon om resultater og oppfølging
- Spesialisthelsetjenestens rapport for samfunnsansvar 2022, inkl. miljørapport
- Ledelsens gjennomgang – innspill fra RBU
- Brukerutvalgets time i styret i Helse Nord RHF
- Forskningsaktivitet i foretaksgruppen 2022 – orientering
- Årsrapport innovasjon
- Helse Nord's tildelingsutvalg for utlyste forskningsmidler 2023-2024 – oppnevning
- Referatsaker, inkludert tilgjengelige referater fra brukerutvalg/ungdomsråd i Helse Nord og Pasientreiser HF.
- Orientering fra RHF-ledelsen
- Orientering fra RBU-leder og medlemmer
- Møteplan Regionalt brukerutvalg for det kommende året

4.3 Andre viktige saker i 2023

- Utredning funksjons- og oppgavedeling Helse Nord/Tiltak for å sikre bærekraft Helse Nord (flere saker)
- Oppfølging av internrevisjonsrapport nr. 06/2021 Implementering av nasjonale helsefaglige retningslinjer i Helse Nord – handlingsplan
- Egevaluering Regionalt brukerutvalg – avklaring av videre prosess
- Informasjon om legemiddelangel etter pandemi og krig
- Transport av psykisk syke med ambulansely
- Handlingsplan for oppfølging av internrevisjon som virksomhetsstyring
- Kvalitetsstatus Helse Nord RHF sett opp mot resten av landet
- Helsepersonellkommisjonen – høringsvar NOU 2023: 4 Tid for handling
- Sikkerhetspsykiatri – overordnet plan og øvrige tiltak for personer med dom til tvungent psykisk helsevern
- Tilskudd til brukerorganisasjoner - tildeling av midler for 2023
- Status oppfølging av innspill fra brukerorganisasjonene ved kommunikasjonsavdelingen
- Orientering fra ungdomsrådene ved Nordlandssykehuset HF og UNN HF
- Høring NOU 2023:8 Fellesskapets sykehus (sykehusutvalget)
- Strategi for kunstig intelligens i Helse Nord 2022-2025 – status
- Interregionalt arbeid med sjeldenfeltet
- Varselutvalgets rapport - Fra varsel til læring og forbedring
- Samarbeid mellom de regionale helseforetakene og Statped – gjennomgang

- Samlokalisering av Regionale sikkerhetspsykiatriske døgnbehandlingsplasser
- Rehabiliteringsanskaffelse
- Bortfall av fritt behandlingsvalg – orientering fra Helse Nord RHF
- Overordnet plan for sikkerhetspsykiatri og øvrige tiltak for personer med dom til tvungent psykisk helsevern
- Møte mellom interregionalt RBU og administrerende direktører i regionale helseforetak i 2023 – sammenfatning av tema/innspill
- Presisjonsmedisin i Helse Nord, status
- Evaluering av invasiv kardiologi tilbud til hjerteinfarktpasienter i Helse Nord (evaluering PCI) – mandat
- Regionalt beredskapslager i Helse Nord – konseptfaserapport
- Gjennomgang av Nasjonal kompetansetjeneste for døvblinde – mandat og organisering
- Interregionalt arbeid med sjeldenfeltet – utkast til rapport
- Brukertilskudd 2024 – endringer og revidering av retningslinjer for tilskuddsordningen
- Involvering av brukerperspektivet i gjennomgangen av de regionale funksjonene
- Varsel til Statens helsetilsyn om alvorlige hendelser i Helse Nord
- Anskaffelser av avtalebaserte helsetjenester i Helse Nord
- Orientering rekruttering ny ungdomsrepresentant
- Gjennomgangen av regionale funksjoner med særskilt finansiering – rapport og forslag til endringer
- Pasientreiseforskriften
- Brukermedvirkning – konkretisering og operasjonalisering av nasjonal e-helsestrategi
- Felles møte mellom Regionalt brukerutvalg, brukerutvalg og ungdomsråd i Helse Nord 21. november 2023 – utkast til program
- Brukermedvirkning på systemnivå – innspill til revidering av felles retningslinjer
- Smittevernplan 2024-2028
- Samarbeid om forskning, innovasjon og utdanning – utkast til revidert instruks
- Høringsprosess funksjon- og oppgavedeling i Helse Nord - informasjonsmøter for pasient- og brukerorganisasjoner

4.4 Møte med brukerutvalg og ungdomsråd i HF-ene

Regionalt brukerutvalg (RBU) gjennomførte et møte med ledere og nestledere i helseforetakenes Brukerutvalg og Ungdomsråd (eller vara for disse) i november 2023. Møtet hadde følgende saker på agendaen:

- Hvordan jobber vi og hvordan sikrer vi at vi blir hørt i viktige saker – erfaringsdeling brukerutvalg og ungdomsråd
- Kontakt mellom RBU og brukerutvalg/ungdomsråd – hvordan ta kontakt med Regionalt brukerutvalg og hvilke saker kan spilles inn?

- Innspill til hvordan legge til rette for at brukerstemmen kommer godt frem i høringsprosessen knyttet til utredningen av funksjons- og oppgavedeling i Helse Nord? (Gruppearbeid)
- Pasientreiser – orientering og drøfting i plenum
- Utarbeide 10 råd til brukermedvirkning forskning – hvordan kan vi sette i gang en prosess? Innspill til råd (Gruppearbeid)
- Ønsker for Brukerkonferansen 2024 – innspill fra ungdomsrådene og brukerutvalgene
- Orientering om budsjett 2024 og inntekts- og finansieringsmodellen v/Helse Nord RHF
- Styringskrav og rammer (tidl. oppdragsdokument) - orientering om innspill og prosess
- Orientering fra Statens undersøkelseskomisjon for helse- og omsorgstjenesten

Innspill til høringsprosessen knyttet til funksjons- og oppgavedelingen i Helse Nord ble videreformidlet og vurdert i det videre arbeidet styrt av Helse Nord RHF. Innspillene til dette temaet, samt innspill til råd for brukermedvirkning i forskning som kom frem under møtets gruppearbeider, ble sendt ut til møtedeltakere i etterkant av møtet via helseforetakene med referanse til brukerutvalgenes/ungdomsrådenes koordinatorene.

Under erfaringsdeling fra brukerutvalg og ungdomsråd kom det frem at det er ulikheter med hensyn til antall møter som gjennomføres i ulike råd/utvalg, og man mener det burde være flere møter for å sikre tilstrekkelig brukermedvirkning.

I sak om kontakt mellom RBU, brukerutvalg og ungdomsråd i regionen, ble det blant annet foreslått å benytte seg av mulighet for å delta som observatører i hverandres møter og ha flere møtepunkter på tvers av nivå. Det ble også vist til at det kan være en fordel å samarbeide tettere om enkelte saker, slik som innspill til ny forskrift om pasientreiser som forventes å komme på høring i 2023/2024.

Det er ønskelig at helseforetakene i regionen sender referater fra møter i sine brukerutvalg og ungdomsråd til RBU. Dersom det sendes inn referater, behandles disse som referatsaker i påfølgende, ordinære møte i RBU. Brukerutvalg og ungdomsråd i helseforetakene i regionen kan melde inn saker til RBU, dersom saken bør behandles på regionalt nivå og ikke håndteres/faller inn under ansvarsområdet til de enkelte helseforetakene.

4.4.1 Ungdommene i Helse Nord

Ungdommene i Helse Nord er svært engasjerte. Det ble gjennomført en samling for alle ungdomsråd i Helse Nord i september/oktober 2023. Et resultat av denne samlingen var at ungdomsrådene samlet leverte innspill til direktørene i Helse Nord og arbeidet med utredning av funksjons- og oppgavedeling i 2023. Disse innspillene ble aktivt brukt i det videre arbeidet med funksjons- og oppgavedelingen i Helse Nord.

RBU har hatt et fast medlem som har vært ungdomskontakten til og med juni 2023, som har deltatt på møtene i utvalget og i arbeidsutvalget for brukerutvalget.

Ungdomsrepresentantens hovedoppgave er å sette lys på og løfte frem sakene som ungdomsrådene jobber med i Helse Nord. En ungdomskontakt i RBU skal prøve å løfte sakene til ungdommene i regionen. Etter at ungdomskontakten i RBU trådte ut av sitt verv i juni 2023, ble det sendt ut en henvendelse til organisasjonene om å komme med forslag til en ny ungdomsrepresentant sommeren 2023. En ny ungdomsrepresentant skulle være fast medlem i RBU ut perioden 2022-2024. Det kom dessverre ikke inn forslag til ny ungdomsrepresentant, og det ble derfor bestemt av RBU og administrasjonen å avvente ny forespørsel om oppnevning av ungdomsrepresentant til neste oppnevning av nytt RBU for 2024-2026. I mellomtiden ivaretar resterende medlemmer i RBU ungdomsperspektivet i saker som behandles.

4.5 Samarbeid med RBU i andre regioner – *Interregionalt RBU*

Ledere, nestledere og sekretærer i de regionale brukerutvalgene møtes noen ganger i året for å diskutere saker som er felles for alle regionene. I 2023 ble det gjennomført to interregionale møter; 20. mars 2023 på Gardermoen i regi av RBU Helse Sør-Øst RHF, og 9.-10. oktober 2023 i Stjørdal i regi av RBU Midt-Norge RHF.

Av sakene som har vært behandlet nevnes:

- Oppdragsdokumentet 2024 fra Helse- og omsorgsdepartementet til de regionale helseforetakene
- Brukermedvirkning i felleseide foretak
- Behov for endring av felles retningslinjer for brukermedvirkning på systemnivå
- Omstillingsarbeid og brukermedvirkning
- Fokus på psykisk helsevern hos eldre og geriatri, behov for flere tjenester til en voksende eldre befolkning
- Helsekompetanse og helsekompetansevennlige sykehus, hvordan kan brukerutvalgene bli involvert i arbeidet.
- Interregionale oppnevninger

Fra 2022 ble det bestemt at det skal være et fast, årlig møte mellom administrerende direktører i de regionale helseforetakene og Interregionalt RBU⁴. Det årlige møtet arrangeres tentativt i september. I møte mellom administrerende direktører og Interregionalt brukerutvalg den 25. september 2023 (Teams) la administrasjonen i Helse Midt-Norge RHF frem et forslag om revidering av de nasjonale retningslinjene for brukermedvirkning på systemnivå. Det var enighet i møtet om at det kunne settes i gang en prosess på dette, etter initiativ fra Helse Midt-Norge RHF. Sekretariatene samarbeider om å innhente innspill i sin region og få på plass representanter til en

⁴ Tilbakemelding gitt av sekretariatet for AD-møtet til de regionale brukerutvalgene den 2. februar 2022. Akriksak hos Helse Nord RHF: 2023/224-1

arbeidsgruppe som kan jobbe administrativt med forslag til revidering av retningslinjene. Brukerrepresentanter fra RBU i de ulike regionene vil være en del av arbeidet. Forslag til nye retningslinjer må legges frem for ledelsen i hver region og i AD-møte.

Andre punkter på agendaen for møtet 25. september 2023 som ble spilt inn av Interregional RBU omhandlet:

- Prioritering og samhandling – omstilling og brukervedvirkning
 - Hvor gjøres de viktigste prioriteringene? Der de strategiske beslutningene fattes, må det være brukervedvirkning
 - Økonomi – forståelse av at også vanskelige fagområder er egnet for brukervedvirkning
 - Hvordan skal vi klare å ta vare på alle disse nye eldre pasientene som kommer? De vil trenge mer både elektive og akutte tjenester
 - Skal vi fortsette å sende pasientene mellom nivåene i helsetjenesten? Kan vi samlokalisere, samordne og samarbeide på nye og radikalt forskjellige måter?
- Psykisk helsevern
 - Nedbygging av sengeplasser/kapasitet
 - Samhandling og tverrfaglighet for de aller sykeste
 - Flere domfelte, flere av de tyngste syke – forebygging blir mer avgjørende i fremtiden
 - Prioritering

I tillegg til møtevirksomhet som nevnes ovenfor har sekretærer/koordinatorer for RBU i de ulike regionene Teamsmøter med jevne mellomrom, for erfaringsutveksling og diskusjon.

4.5.1 Møte med Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) inviterer hvert år alle regionale brukerutvalg til å komme med innspill til neste års oppdragsdokument (OD) til de regionale helseforetakene. Dette møtet ble avholdt 27. november 2023. RBU-ledere og nestledere fra de ulike regionene deltar i dette møtet. I forkant hadde RBU-ledere og nestledere i de ulike regionene sammen diskutert mulige innspill, og blitt enige om prioriterte saker som regionene skulle ta opp i møtet. I tillegg hadde RBU et ekstraordinært møte slik at hele RBU kunne få mulighet til å komme med innspill til tema som leder og nestleder i RBU i Helse Nord RHF skulle ta med seg i diskusjonene om utforming av felles innspill i Interregionalt RBU. Hovedfokus i møtet var behovet for likeverdig brukervedvirkning i RHF'ene, tilgang på likeverdige tjenester for mennesker med utviklingshemming og samtidig psykiske lidelser samt styrking av kompetanse på psykisk helse hos eldre. Samtidig ble tidligere innmeldte saker minnet om, behovet for et nasjonalt melde- og klagesystem for pasienter, likeverdig tilgang til helhetlige pasientforløp og kliniske studier samt behovet for helsekompetansebyggende spesialisthelsetjeneste..

4.6 Brukerrepresentasjon i råd, utvalg, komiteer og arbeidsgrupper:

Oppnevninger i 2023:

Utvalg/råd/referansegruppe	Medlem	Evt. vara	Interregional oppnevning
Samarbeidsorgan for forskning og utdanning (USAM)-brukerobservatør 2023-2024	Gunnhild Berglen	Ernly Eriksen	
Spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen – brukerrepresentant til interregionalt nettverk	Ester Marie Fjellheim		
Regionalt kompetansenettverk for selvmordsforebygging i Helse Nord	Leif Birger Mækinen		
Regionalt kompetansenettverk for selvmordsforebygging – ungdomsrepresentant	Olav Wiik Moland (UR Nordlands-sykehuset)		
Fagråd rehabilitering	Åse Senning		
Regional pasientsikkerhetskonferanse	Hege Johannessen Johanne Kristine Mortensen (ungdomsrepresentant)		
Evalueringsprosjekt av tilbud til pasienter med hjerteinfarkt i Helse Nord	Ernly Eriksen		
Nye metoder	Arne Vassbotn		x
Implementeringsprosjekt for nasjonal tjeneste for medisinsk koordinering av ambulansedyt	Gunnhild Berglen	Kitt-Anne Jorid Hansen	
Trygg Akuttmedisin - styringsgruppe	Åse Senning		
Prosjekt utredning rapporteringskrav i Psykisk helsevern og Tverrfaglig spesialisert rusbehandling – interregional brukerrepresentant	Asbjørn Larsen (RIO) – styringsgruppen Fredrik Nilsson (Helse Sør-Øst RHF) - prosjektgruppen	Ernly Eriksen – foreslått vara for Asbjørn	x
Helse Nord's tildelingsutvalg for utlyste forskningsmidler 2023-2024	Ole Marius Minde Johnsen	Leif Birger Mækinen	
Oppnevning nytt medlem til arbeidsutvalget for Regionalt brukerutvalg ut perioden 2022-2024	Leif Birger Mækinen		

Interregionalt oppdrag om «organisering av utredning av kognitiv svikt og demens i spesialisthelsetjenesten» - styringsgruppe	Marit Sjørdal (Helse Nord RHF) Heidi Hanssen (Helse Sør-Øst RHF)		x
Seksuell skadelig adferd (SSA) - styringsgruppe (trippelprosjekt og nasjonalt kontaktpunkt)	Kitt-Anne Jorid Hansen (Helse Nord RHF) Thomas Sebastian Blancaflor (Helse Sør-Øst RHF)	Gunnhild Berglen (vara for Kitt-Anne)	x
Interregional arbeidsgruppe samarbeid Statped hørsel	Else Marie Isaksen		x
Interregional brukerrepresentant - felles nasjonale faglige anbefalinger arbeid og helse	Marit Sjørdal (Helse Nord RHF) Odvar Jacobsen (Helse Sør-Øst RHF)		x
LIS spesialistgruppe MS	Leif Birger Mækinen		

5. Avsluttende kommentar fra arbeidsutvalget til Regionalt brukerutvalg

I året som har gått har svært mye av RBUs ressurser blitt brukt på medvirkning i omstillingsarbeidet Helse Nord står midt i. Det har vært viktig å være til stede med brukerstemmen i møter og arbeidsgrupper. Det er lagt ned et betydelig arbeid og det har vært til tider svært krevende. Brukerrepresentantene i arbeidsgruppene har beskrevet utfordringene fra brukerperspektivet også i de ulike delrapportene⁵. RBU har også gjennom året fått jevnlig oppdateringer i RBU-møtene, og kommet med innspill. På møtet i desember fremhevet RBU at det i den videre prosessen må være et særlig fokus på de fire prioriterte pasientgruppene: barn og unge, personer med alvorlige psykiske lidelser og rusproblemer, skrøpelige eldre og personer med flere kroniske lidelser.

Store økonomiske utfordringer har blitt tydelig for hele spesialisthelsetjenesten i nord. RBU presiserer at en vanskelig økonomisk utvikling ikke må gå ut over pasientene. Det kan bety annerledes organisering, men også nordnorske pasienter har rett på likeverdige helsetjenester. I denne krevende situasjonen, er det viktig å se på hvordan endringer påvirker pasienter helhetlig fordi alle pasienter trenger et

⁵ Kap 3.7 i rapport <https://www.helse-nord.no/4ad4fb/siteassets/dokumenter-og-blokker/endring-og-omstilling/arbeidsgrupper-og-referansegrupper/10-delrapporter-fra-arbeidsgruppene/01-delrapport-akutte-og-planlagte-funksjoner/rappport-arbeidsgruppe-1--akutte-og-elektive-planlagte-funksjoner.pdf> (s. 20-21)

sammenhengende pasientforløp. Alle endringer kan oppleves som unødvendige om man ikke forstår hvorfor de gjøres, derfor er det ekstra viktig at spesialisthelsetjenesten kommuniserer enkelt og forståelig for alle.

RBU har fortsatt sin satsning på å skrive egne hørings svar, og opplever at dette har en betydelig verdi. RBU har hatt flere saker om bl.a Helsepersonellkommissjonen, Sykehusutvalget og varselutvalgets rapporter. Vi ser at våre hørings svar siteres og løftes fram i ulike sammenhenger. Vi skriver med vår brukerstemme i et litt mindre byråkratisk språk, og er opptatt av at det vi skriver skal være mulig å forstå for flest mulig.

Vi har underveis i året hatt et fokus på at vi ønsker lik praktisering av strukturell brukermedvirkning i de felleseide helseforetakene. Dette er et arbeid vi kommer til å fortsette med videre fordi det er viktig for hvordan tjenestene til pasienter og pårørende utvikles i framtiden.

Brukermedvirkning er et verktøy for å utvikle bedre helsetjenester som oppleves som tilgjengelige for befolkningen. Likeverdig praktisering av regelverk, god tilrettelegging og tilstrekkelige ressurser for brukermedvirkning på systemnivå i helseforetakene må sikres. RBU har derfor meldt inn et ønske om at det gjennomføres en internrevisjon på brukermedvirkningsområdet i Helse Nord, og håper det kan bidra til å løfte brukermedvirkning som verktøy i hele regionen.

Omstillingsprosessen som er startet av helseministeren fortsetter og utfallet vil ha stor betydning for pasienter og pårørende i hele Nord-Norge. Involvering og medvirkning er en nøkkel for å komme fram til gode løsninger som tjener de til gode som har mest investert i helsevesenet; pasientene og alle deres pårørende.

Ordliste/forklaring

Helseforetak

Helseforetak er en samlebetegnelse på regionale helseforetak (RHF) og helseforetak (HF) som ble opprettet etter at staten overtok ansvaret for spesialisthelsetjenesten fra fylkeskommunene 1. januar 2002.

I Norge er det helseforetak som driver sykehustjenester, og i tillegg er det foretak som yter støttetjenester i de ulike regionale helseforetakene, og som yter fellestjenester på nasjonal basis⁶.

Helse Nord består av seks helseforetak. Fire av dem er sykehusforetak, som gir pasientbehandling (Universitetssykehuset i Nord-Norge, Nordlandssykehuset, Helgelandssykehuset og Finnmarkssykehuset). I tillegg har vi Sykehusapotek Nord som leverer medisiner til helseforetakene og er åpent for publikum, og Helse Nord IKT som drifter og forvalter våre felles IKT-systemer. Alle helseforetakene, med unntak av Helse Nord IKT, har egne brukerutvalg.

Helse Nord vs. Helse Nord RHF

I begrepet «Helse Nord» omfattes alle helseforetak i Nordland og Troms og Finnmark. «Helse Nord RHF» omfatter det regionale helseforetaket særskilt.

Oppdragsdokument (OD)

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) styrer spesialisthelsetjenesten blant annet gjennom oppdragsdokumenter. Oppdragsdokumenter til de regionale helseforetakene gis normalt ut en gang per år, like etter at beslutningen om årets statsbudsjett foreligger i Stortinget. Oppdragsdokumentene inneholder krav fra Helse- og omsorgsdepartementet om hvilke oppgaver som skal utføres i det påfølgende år, og hvilke krav som settes til de regionale helseforetakene.

Helse- og omsorgsdepartementets oppdragsdokumenter til de regionale helseforetakene har to formål:

- HOD stiller styringskrav til de regionale helseforetakene.
- Midlene i Stortingets budsjettvedtak blir formelt stilt til RHF'-enes disposisjon.

Oppdragsdokumentene sendes normalt ut en gang i året.

⁶ Ref. Store norske medisinske leksikon